

Per tercer any consecutiu, el Centre Penitenciari de Dones de Barcelona editarà aquest 8 de març un recull de textos escrits per les internes que reflecteixen la vida a dins d'una presó de dones. Els escrits els ha traduïts de l'espanyol Jordi Bilbeny.

Dones entre reixes

La vida a la presó és dura. En alguns casos, sòrdida i terrible. Però, en uns altres, sense sortir mai d'un dolor transparent com un gran finestral, es trampeja millor. Hi ha activitats i un caliu humà que, sempre que es donin les condicions òptimes, poden ajudar l'intern a treballar-se i a créixer com a persona. Amb tot, la vida a la presó és una vida engolida pel silenci. Per més xivarri que hi hagi als patis o als passadissos, per més comunicació que s'estableixi entre l'equip de tractament i els presos, el ressò que se'n fa de fora estant és absolutament nul. Ningú no parla mai de la vida a les presons. I si es dóna el cas que una notícia transcendeix als mitjans de comunicació, és sempre per parlar d'una fuga, d'un motí, de la detenció d'un delinqüent perillós, de l'enrenou que motiva fer-hi entrar un peix gros. Però no sortim d'aquí. No sembla que preocupin gaire les causes intrínseques de tot plegat. Llevat de comptadíssimes excepcions, la nostra societat viu d'esquena als centres penitenciaris. I més allunyada encara dels presos. Quants de nosaltres ens hem demanat què sent un pres, com viu l'amor, què pensa del món, quina opinió li mereix la justícia? I quants de nosaltres ens hem qüestionat sobre l'equitat de tancar un ésser humà entre reixes? El que ens cal, realment, per a comprendre les presons, els presos i les preses i, de retruc, el nostre món més immediat, és entendre l'origen del dolor, de la fam, de la injustícia. Cal que ens cabussem en l'autèntica arrel submergida del món, en el silenci agònic dels necessitats i n'escoltem, un a un, tots els sons. Perquè amagar la brutícia sota

l'estora no ens farà pas millors. No ens enganyem. No ens calen bocs expiatoris. Ens cal una reflexió profunda sobre la validesa dels nostres actes, dels nostres suburbis urbans, dels nostres sistemes de producció, de les nostres lleis. Escoltar la veu d'aquestes dones que viuen sense una veu pública, sense una veu reconeguda socialment, pot ajudar-nos a situar-nos en el centre exacte de la consciència col·lectiva i en el punt just de la nostra pròpia consciència.

"Aquí les hores passen com mesos sencers i no es pot explicar. L'única manera de comprendre-ho és estant aquí dins."

Horari. 1. El que faig en aquesta presó és això: em llevo cada dia a les set i faig el llit. Després, a les 7.30, ve el relleu i ens hem de posar dretes. Després del relleu, a les dutxes. Esmorzes i te'n vas a fer la destinació. La destinació és un ofici com fregar el passadís, les dutxes, el pati. I després me'n vaig a l'escola, que no m'agrada gaire. L'única cosa que m'agrada són les matemàtiques, perquè me'n surto molt bé. Però bé, les altres coses em costa més de fer-les. Després de l'escola me'n vaig al pati. Em reunixo amb les amigues i ens comentem coses. De pati, només en

tinc mitja hora. Com que tinc tot el matí ocupat, després no faig res, i ja són les 12.30. Al cap d'una hora me'n vaig al menjador a dinar. Després me'n vaig a fer destinacions fins a les 2.15. I després, a les 2.30, em xapen, és a dir: em tanquen, fins a les 3.30. Després me'n vaig a estètica i a estètica faig manicures, neteges de cutis i totes aquestes coses. Després baixem mitja hora al pati i tornem a estètica fins a les 7.30 i després a sopar. El dia s'acaba a les 9.30 perquè ens xapen i ens n'anem a dormir. No m'adormo de seguida, sinó que aprofito el temps per escriure cartes fins a les onze, que apaguen el llum i em fico al llit i a dormir (**Rosa S.**).

Activitats. 2. El que més m'agrada d'aquest centre és l'escola amb la Pietat, que és divina per a ensenyar. El que més nerviosa em torna és l'hora de dinar, que totes criden a la vegada. M'agrada en Jordi perquè té molta paciència per a ensenyar el català. I, d'una altra banda, pateixo molt perquè no hi ha cap persona competent. Però la vida, aquí, marxa així (**Granada**).

3. M'agrada la ceràmica. A més a més, les companyes que tinc al primer torn són molt competents en tot. M'agrada la ceràmica perquè hi ha coses molt boniques fetes per les meves companyes que, a mi, m'agradaria d'aprendre a fer. I elles m'ajuden en tot. I faig una gerra per a l'exposició, que és el mes que ve. A més a més, és la meva primera obra d'art i espero i desitjo acabar-la aviat i que em quedi bonica i que agradi a les meves companyes. Això és tot (**M. Dolores P. E.**).

4. Aquest home pretén que expliqui què faig a la cafeteria. Bé,

EVA LLORENÇ

doncs, a part cansar-me força, suportó trenta minuts d'esbrincades i crits. Dec ser masoca, perquè m'agrada la gent. És la millor manera d'estar en contacte amb totes les companyes. És cert que a vegades, quan en vénen una dotzena cridant alhora "Mariàngels, Mariàngels", les escanyaria d'una una en una. Però, després, quan ja són servides i callen, les miro i el cas és que ho faig amb molt d'amor. També pretén que digui què milloraria. Doncs m'encantaria que, a la cafeteria, hi passessin una mà de pintura, perquè és un pèl porca. De la mateixa forma, demanaria a les noies que no fossin tan ídem, perquè no vulguis saber com la deixen. Però jo sé que en el fons l'embruten perquè jo, quan la netegi, redimeixi i redimeixi. És a dir que, en realitat, ho fan perquè em donin molta redempció extraordinària i surti d'aquesta santa casa com més aviat millor (**Àngels J.**).

5. Formo part de l'equip de redacció de *Femení Singular*, la revista del Centre. És l'activitat que més m'agrada. Mentre sóc al taller és com si no estigués aquí dins. Em submergeixo en el món exterior a través de l'ordinador. Sobretot, m'agrada per la sensació de llibertat que sembla que em transmeti. Som poca gent a la revista i m'agradaria que fóssim més. Ens reunim i anem creant cada dia, pàgina a pàgina, el que serà la revista. A l'hora de muntar el treball del mes, el pànic i els nervis s'apoderen de nosaltres: "Primer aquest article". "Que no, que hi van 'Preguntes i respostes'". I després la satisfacció que sento quan finalment *Femení Singular* arriba a les mans de les meves companyes. Com podeu veure, a la revista hi estic genial. Quan m'abandona la inspiració solc mirar per la finestra. I toco de peus a terra quan observo la gent que passa pel carrer. I a l'altre costat del mur hi ha un món a part,

amb unes limitacions que nosaltres sabem i sofrim (**Begonya**).

6. M'agrada molt l'escola, perquè necessito aprendre per saber llegir i escriure. A la vida, s'ha de saber llegir i escriure. I, sense això, la vida no val res. Perquè quasi no sé ni parlar ni escriure. I, amb força, he après almenys a respondre quan parlo amb algú. Estic molt contenta perquè sé escriure i llegir. Però em falta més: tinc algunes faltes d'ortografia (**Iman S.**).

Sensacions. 7. La veritat és que no hi ha res a explicar. Aquí les hores passen com mesos sencers i no es pot explicar. L'única manera de comprendre-ho és estant aquí dins. Així que jo penso que, per molt que els qui són al carrer llegeixin els nostres sentiments escrits estant privades de llibertat, no podran entendre-ho mai si no viuen aquesta experiència horrible. Jo voldria que tothom ho entengués, perquè no

haguessin de passar per aquí, perquè és molt dur tenir la família quasi al costat i no poder ni veure'ls, ni re de re. La meva experiència més meravellosa és haver tingut el fill i la més horrible és ara d'haver-ne d'estar separada (**Margarita M.**).

8. Hola! Em dic Nuri. Fa tres mesos que sóc aquí, al Centre Penitenciari de Dones de Wad-Ras, i sé que hi passaré una temporada. El que més m'entristeix és que arriba Nadal i no podré estar amb els meus, sinó que seré aquí. Ha de ser molt dur celebrar unes festes tan assenyalades aquí, perquè en alguns moments em sembla que em tornaré boja. Però després m'adono que no val la pena de pensar-hi, perquè, ja que hi sóc, ho he de portar com més bé, millor, i complir la condemna tan bé com sàpiga. Si no, ho passaré força malament. Aquí vaig coneixent molta gent: els

Enj

uns són persones i els altres no. Però és com a tot arreu. Hi ha de tot, però, més o menys, em vaig defensant. Bé, la meva preocupació és sortir-ne com més aviat millor. Entesos? Adéu (Núria S.).

9. No és fàcil de reflectir com sóc en poques paraules, però ho intentaré. Encara que sóc una mica rara, sóc sincera en les meves opinions. M'agrada de tractar les persones amb respecte i no cridar l'atenció a ningú davant la gent, davant ningú, de la mateixa manera que tampoc no suportó que em cridin l'atenció davant ningú. M'agrada que, si és res que em concerneixi a mi, se m'adrecin a mi. Si és res en comú, ho accepto. A vegades tinc mal geni, un rampell, i després em desfogó. Si he de demanar disculpes, en demano. No sóc rancuniosa. Però recordo les coses, tant les bones com les dolentes. Solc observar les persones, en pla psicològic, i més o menys percebo com són i m'agrada que em diguin les coses directament i solucionar-les personalment. D'això, no en tinc cap dubte, perquè sóc una persona que, quan em passa alguna cosa, sempre miro el costat bo i el dolent. Quan són males notícies, sempre hi busco el costat positiu, perquè m'exigeixo de millorar. Sóc molt exigent amb mi mateixa i quan decideixo o accepto les coses, el que compta sóc jo. Accepto un bon consell. No

m'agrada d'aconsejar, si no és una amistat i que pugui donar-li la meua opinió en un moment donat. Si veig que està molt malament psicològicament, procuro d'animar-la o dir que valori el que hi ha de positiu i de negatiu. Però he viscut molt durament i m'he endurit. I aquí et fan una guerra psicològica (Mercè G.).

10. Tinc tants pensaments al cap, que m'és quasi impossible d'inspirar-me. Alguns pensaments són bons i em donen tranquil·litat, però d'altres no són tan bons i em produeixen desassossec. Moltes vegades el cap sembla una olla exprés a punt d'esclatar. Quan noto aquesta sensació, provo de controlar-me pensant en totes les coses bones o divertides. Sembla que, de moment, em funciona, encara que cada vegada, aquest control, em cos-

"Trobes a faltar fins el més mínim detall de les persones que t'envoltaven. El que abans criticaves, ara ho enyores."

ta una mica més. Quan no pugui més, rebentaré. Quan em començo a trobar malament per motius que no entenc, com pot ser una paraula més alta, un gest mal entès, quan m'atabalen, em poso nerviosa. De vegades sense motiu. O m'aixeco amb un caràcter inaguantable. Començo a pensar en el que tinc a fora d'aquests murs, petits detalls quotidians, als quals abans no donava importància. En definitiva, començo a pensar en els bons moments i t'adones de tot el que no apreciaves. Ara, trobes a faltar fins el més mínim detall de les persones que t'envoltaven. El que abans criticaves, ara ho enyores. El que abans et queia malament, ara desitges que es repeteixi. En definitiva, els teus éssers estimats, els teus

costums habituals, tot se't fa un nus dins del pit quan ho recordes. Sents les llàgrimes aflorar als teus ulls, en aquell moment, quan més control necessites per a no mostrar les teves debilitats. I penses: he de tirar endavant per tot això que he de recuperar. Així m'encoratjo una mica per prosseguir sense esclatar. Amb tot, cada vegada m'és més difícil, perquè miro al meu voltant i veig que em manca una cosa tan important, però senzilla, com és la llibertat (M. A. L.).

Com un arbre caigut. 11. Sóc com un arbre caigut, esfullat./ El temps aquí se'n va inútilment./ Temps perdut, temps passat./ els anys van marxant./ Jo em vaig marcint, envellint./ L'odi deixa una petja en el meu rostre./ Perquè aquí només sóc una morta en vida./ i és que em prenen la vida./ m'allunyen dels qui estimo./ em marginen, em critiquen./ Qui són per a criticar qui ni tan sols coneixen?/ Perquè no poden saber el motiu de ser delinqüent./ perquè no és de bon cristià/ jutjar sense més ni més./ Que tinguin més humanitat/ i deixin de jutjar d'una vegada./ Perquè totes les que som preses/ tenim més cor./ No jutgem sense solta ni volta/ i solem escoltar./ I és que aquí totes som víctimes/ d'aquesta maleïda societat (Maika I.).

Pensaments. 12. Silenci immens./ negra foscor./ Pensaments tèrbols/ que només em turmenten./ Fets reals/ que m'acomplexen./ Nit sense Lluna./ dia sense Sol./ primavera sense flors./ ocells sense amor./ Ocells negres./ dol és el teu cor (Carmen R.).

Una presa. 13. Com més dura sigui la batalla./ més saborosa serà la victòria./ Pitjor estaven a la guerra/ i van tornar cantant./ La llibertat s'aconsegueix./ no es pidola./ SOMRIU./ Que no hi ha res més dolç/ que un SOMRIURE (Mònica P.).

Una amiga. 14. T'ho dic, què és una amiga?/ T'ho dic?/ És una persona amb qui no has de tenir/ cap mena d'embuts./ Perquè ella no espera de tu que siguis/ ni la millor ni la pitjor./ Al seu costat et sents/

com una acusada que acaba de ser dictaminada/ innocent./ És amb qui estàs relaxada, no tensa./ Mentre siguis tu, realment./ pots dir el que pensis./ La teva amiga et comprèn./ entén totes les teves contradiccions/ que porten a jutjar-te malament./ Ella es perd en l'immens firmament/ de la seva lleialtat./ Ella entén, ella comprèn./ Pots riure, plorar, callar, parlar./ a través de tot, ella et sent./ T'ho dic, què és una amiga? Si t'ho dic.../ Una amiga és algú amb qui pots atrevir-te a ser tu mateixa./ El ròssec fa l'estimació (**Rosa J.**).

Seràs dona. 15. Si en el teu lloc mantens/ el cap ben alt./ quan tot el que t'envolta és un cap perdut/ si enganyada no enganyes/ ni sentis més odi/ que l'odi que et tinguin./ llavors seràs DONA (**Carmen R.**).

Avui com ahir. 16. Els dies semblen vells i no volen caminar./ Lentes, les hores van passant/ i el rellotge de paret té les busques parades./ Demà, el dia canviarà el seu mantell de llums:/ novament vindran les tenebres./ Res no trenca la rutina de tristesa/ que, des de fa temps, habita la meua ànima./ Tu, sembla que no existeixis/ no sé res de tu, ens separa tot./ Sembla que l'amor hagi sortit fugint/ i m'hagi deixat abandonada./ Espero la carta que no arriba/ saber de tu, del nostre món en comú./ Però res: silenci, foscor./ El meu desig de cridar que, sense tu, la vida no és res./ Tant et costa estimar-me?/ Deu ser que abans tu m'enganyaves?/ Pot ser que les belles paraules/ fossin només paraules./ Jo no puc fer sinó esperar/ en la foscor que perpetua la meua solitud (**Yolanda G.**).

Buidor. 17. Encara no sé si he aconseguit/ tocar de peus a terra./ M'he tirat per un precipici/ sense final./ Somio el teu riure./ Penso en els teus gestos./ Sembla com si el desig/ de fer coses amb tu/ governés la raó./ Jo no sé com dir-ne, d'això./ Però fins que la meua boca/ no fregui la teva boca/ i el meu cos senti el teu cos./ alguna cosa dins meu/ restarà perduda (**Maria C.**).

Jo voldria. 18. Jo voldria ser el

pont/ que et passi a l'altre costat./ on neix això que vols aconseguir./ Ser la petjada del teu pas/ i lliurar-te amb les meves mans/ tot allò que et pugui fer feliç./ Jo voldria ser tendresa/ i espargir-me lentament/ quan tot es gira contra teu./ Ser el teu suport, i estar a prop./ Ser camí, la teva resposta/ i aquell amic a qui puguis recórrer./ Voldria que vetlessis per tu/ cada capvespre./ Perdre'm en el teu cos i sentir/ el frec de la teva pell./ Omplir-te de vida i amor/ cada matinada./ Camí, bogeria, passió:/ això voldria ser./ No em demanis que t'expliqui/ tot el que ara escric./ ni tan sols jo ho comprenc./ Només intento que vegis en mi/ aquella amiga que es dona/ sense excuses, sense fronteres ni interès (**Queralt P.**).

El temps. 19. Diuen que tot ho es-

"M'agrada que arribi la nit i tenir somnis meravellosos. I que no s'acabi la nit i, així, somiar i somiar en tu, espòs meu."

borra/ el temps en passar./ Però el temps va passant/ sense que pugui oblidar/ el record d'una dona/ que em va fer sospirar./ Quan l'estrenyia en els meus braços./ jo la notava tremolar./ En acaronar el seu cos/ la sentia sospirar/ amb angouxa i desig./ demanant-me'n més i més./ tornant-me amb carícies/ les que li havia regalat./ Els seus pe-tones eren tan dolços./ com dolç era el seu mirar./ El seus cabells tan suaus/ com la seda de veritat./ Jo, que la vaig estimar tant./ encara que volgués/ no la podria oblidar./ Però, què dic oblidar?/ Si sols el seu record/ m'ha fet plorar (**Rosi M.**).

Per a tu. 20. Per a l'home que més estimo i que trobo més a faltar. Voldria ser al teu costat i dir-te com

t'estimo i com et trobo a faltar. M'agradaria ser avui al teu costat i xiuxiuejar-te a cau d'orella com et necessito, besar els teus llavis preciosos i arraulir-me entre el teu cos preciós i tendre. No m'importa dir-te tantes vegades com desitjo ser al teu costat i mirar-te cada vegada més i més. En aquests moments voldria ser el teu coixí per poder ser a prop teu. No m'importa gens el que pensi i digui la gent. Només m'importes tu: l'home que més estimo, desitjo i necessito (**Ana María R.**).

Al meu marit. 21. Estimat meu, ets la persona en qui somio cada dia. Ets persona per a ser estimada i m'agrada d'estimar-te, espòs meu. T'estimo, estimat meu. M'agrada que arribi la nit i tenir somnis meravellosos. I que no s'acabi la nit i, així, somiar i somiar en tu, espòs meu (**Rosario R.**).

Per a tu, Raquel. 22. La veritat és que sols sé que he començat a escriure en un foli i, per ara, no tinc ni idea del que en sortirà. Però, això sí, alguna cosa sortirà, n'estic segura, perquè en aquests moments, com en tots, penso en tu. De moment començaré explicant-te algun pensament, i és que jo no sé per què, però ja de molt joveneta o nena (era com un sisè sentit), sabia que seria mare molt, però molt jo-

L'opuscle de treballs de l'any passat (Dones Sense Veu-2) va rebre el primer guardó del Premi Margarita Marsà d'Iniciatives i Treballs Artístics dels Centres Penitenciaris de Catalunya per a Dones, atorgat per la Fundació Privada Margarita Marsà i el CP de Dones. Els escrits reflecteixen sense cap concessió literària els sentiments més profunds, les queixes, les pors i les esperances de les internes.

ve i que gastaria la meua vida molt ràpidament. Et torno a repetir que, més que un pensament, era quelcom que venia de sobte a la meua ment, a les hores de classe, jugant amb les nines. No ho sé: en qualsevol moment. A casa meua érem una família bastant unida i ens van educar segons l'època que era. Però puc dir que la meua infantesa va ser bona. Et dic això perquè sàpigues que aquest pensament no tenia cap fonament. Però a l'hora de la veritat tot va esdevenir tal com aquest pensament es reflectia en la meua ment durant tants i tants anys de la meua infantesa. Com ja saps, vaig acabar els estudis als tretze. Als catorze em vaig casar, als quinze vaig ser mare (vas arribar tu). I als setze, disset, vaig començar a gastar la meua vida ràpidament. Però, això sí, ho vaig viure tot molt aviat i molt de pressa. L'única cosa de què m'enorgulleixo ets tu, Raquel, i és que, tot i haver utilitzat el meu temps tan malament, sempre tenia el teu temps reservat. I eres el desig de tota mare: fer de la seva filla tot una dona. I si alguna vegada t'he fallat, jo sé que tu mai no em fallaràs. I per això no vull que et passi com a mi. I vull que sàpigues (tot i que sé que et consta) que t'estimo. I que no hi haurà ni murs ni reixes que puguin arribar a separar-nos MAI. Amb tot l'amor de la teua mare (M. Carmen M.).

23. Estar-se aquí a la presó és molt fort. I, a sobre, per si encara fos poc, porto un fill a les entranyes. Sé i sento que ningú no té en compte que el que jo hagi fet no té per què pagar-ho aquesta criatura innocent, ni la gent que estimo que és a fora. Sí, ja ho sé: m'ho hauria d'haver pensat abans. Però ja és fet! I el que vaig fer va ser el 1993 i no el 1996. Jutges: no heu comprovat la situació que tinc ara? Si m'he rehabilitat o no? Si he format

una família i he tornat a començar —com vosaltres dieu dintre de les lleis? Doncs, sí. Sí. Però amb tota la fredor i una signatura decreteu "presó". Presó, però no per a mi sola, sinó per a aquesta criatura que és a punt de néixer. Sí: presó per a la meua família, el meu marit, per als meus fills i per a tot el que havia tornat a construir. I ara què? El meu fill naixerà aquí, entre aquestes parets fredes, entre aquestes reixes i funcionaris

i males influències. I ara demano: què esperem? Suprimir la delinqüència? Si l'aneu criant a les vostres presons. Que dolguda que em sento, impotent, enfonsada i incapacitada per aguantar tot això! Com naixerà la meua filla? No ho sé. Però el que sí que sé és que és condemnada abans de néixer (Anònima).

La Justícia. 24. S'acosten les festes de Nadal i jo em trobo privada de llibertat. I tot això és perquè persones de la mateixa condició que jo, però que es creuen amb l'autoritat de poder-me jutjar, han decidit que, com que sóc un perill per a la societat, no mereixo de celebrar el

Nadal en les mateixes condicions que elles. I jo em demano si no tinc el mateix dret a passar-m'ho bé que qualsevol altre ésser humà. La meua família és culpable dels delictes que jo hagi comès? Llavors, perquè n'han de pagar ells les conseqüències privant-los de la meua companyia en unes festes tan asenyalades? I tot això es redueix a l'abús de poder d'unes quantes persones que es consideren déus per jutjar les persones (Guadalupe G.).

Pensament. 25. Aquesta vida que vivim és molt dura. Moltes vegades t'arrossega per camins que et porten a enfonsar-te en al fons de tot d'un forat, en el qual lluitaràs per sortir-ne, per poder avançar en aquesta lluita contra rellotge.

Cauràs en temptacions. Perquè la vida és això: una gran temptació, on només viu el fort. I la gran majoria de nosaltres som dèbils, però la societat ens obliga a pagar els errors, els nostres errors, que vam cometre en el seu moment, castigant-nos amb el pitjor dels càstigs, arrabassant-nos la cosa més preada de la vida: la nostra llibertat. Destrossen famílies, ens ensorren el que tant ens ha costat d'aixecar. I total, perquè? Per reinserir-nos. Mentida! Nosaltres no necessitem que ens reinserixin. Som persones iguals que ells. Només que els nostres errors surten a descobert i, els seus, els tapen amb diners.

Què en saben ells, del que és la vida, quan mai no han tingut necessitat de res. Què en saben, del que pateix una persona per arribar fins a l'extrem d'arriscar la vida i la llibertat. No en saben res. Tan sols jutgen al seu albir i ens posen la xapa de la culpabilitat. Ells sí que són culpables. Culpables d'arruinar-nos la vida, de robar-nos els sentiments. Però no se'n sortiran amb la seva, perquè d'aquí la gent en surt i això no ho poden impedir. Ni ells ni ningú. I ens quedarà la satisfacció que tots els que ens han fet mal ho pagaran. Déu és just. I no els tocarà més remei que reconèixer els seus errors (Anònima).

Denúncia del sistema judicial d'Espanya. 27. A Espanya no hi ha justícia. Quan aquí la policia agafa una persona, la fica a la presó preventiva al costat d'assassins i d'altres delinqüents. Els preventius haurien d'estar separats dels altres presos i tenir un altre tracte.

(...)

Els rics i famosos paguen els jutges i no entren a la presó o hi entren molt poc temps. També, si pots pagar un bon advocat, te'n pots deslliurar. Amb diners es pot comprar tot, fins la llibertat. Això és la més gran de les injustícies.

En el tema de les drogues, haurien de mirar molt més la culpabilitat de les persones. Hi ha molts casos en què el veritable culpable és al carrer. Els drogoaddictes haurien de ser ingressats en un centre especialitzat i no a la presó juntament amb els altres presos (**Elisabeth W.**).

28. Jo, personalment, no crec gaire en la justícia: crec que les penes haurien de ser, més aviat, escollides i, més o menys, per igual. Hi ha casos en què demanen onze anys i els en cau un; i pel mateix motiu, a una altra gent els demanen onze i els en cauen tres o quatre. Hi ha dret a fer això? Per què, si tens un bon advocat, et surt tot millor? Jo em penso que, el cas, l'hauria de portar el jutge i mirar bé tots els pros i contres de la situació. I si no ho veu prou clar, que faci més indagacions fins que arribi a trobar la veritat. Jo, que no és que hi entengui gaire, en lleis, he viscut moltes injustícies. I sóc aquí des de fa un mes, perquè quan van fer l'ordre d'escorcoll, no em van trobar res. I resulta que quan vaig declarar a la comissaria, va ser llavors quan em vaig adonar de la injustícia que hi ha, perquè la policia hi va posar el que li va donar la gana. I com que jo no ho vaig voler signar, em van acusar també de desacatament a l'autoritat. Bé, ja dic que és el meu cas personal. Però ara, és clar, la jutgessa m'ha denegat la llibertat condicional. Perquè, com m'ha de creure a mi? Ella, és clar, creurà la policia. Però ella no sap que tot és mentida. Ja veus! Això és justícia? Jo crec que no. I també crec en aquell refrany que diu: feta la llei, feta la trampa (**M. Carme C.**).

29. La presó és per als pobres. Hi ha gent que roba milions i al cap de dos dies, vinga, a fora! Tinc setanta-dos anys. Em van dir que venia aquí per quinze dies –i tinc un paper que ho diu–, perquè no tenia lloc on anar, i ja fa deu mesos que estic tancada. I aquí no ve l'advocat, perquè és d'ofici. Si jo tingués bitllets, vindria ben lleuger. Hi ha gent que pel mateix delictes que jo té una pena diferent. Si tu robes una gallina i jo una altra, hauríem de pagar igual. Però uns van cap a dins i uns altres cap a fora. (**Alcira U.**).

Justícia injusta. 30. Segons la constitució espanyola, tota persona és igual davant la llei, sense que tingui importància la seva raça, religió, economia, etc. Però cada dia veiem que tot això no és cert, sobretot en el sentit econòmic.

"A l'hora de jutjar, no jutgen igual una persona de classe mitjana o pobra que una persona rica. Les presons són plenes de pobres."

Perquè, a l'hora de jutjar, no jutgen igual una persona de classe mitjana o pobra que una persona rica. Salta a la vista que les presons són plenes de gent que, pel fet de no poder pagar una fiança, o per no poder permetre's el luxe d'agafar un advocat de pagament, són a la presó esperant mesos, i fins i tot anys, que el jutge es recordi del seu cas. Un cas conegut de no fa gaire temps és el del senyor De la Rosa. Tots hem pogut veure com després d'haver robat milions de pessetes, el van jutjar i, sí, li van decretar presó. Però, quant de temps hi va passar? A més a més, no hi va estar com qualsevol altre pres comú, sinó tenint-hi moltíssims privilegis, des d'una habitació particular, un

tracte diferent al dels altres presos, etc. Sense oblidar tampoc el tracte que rebien els seus familiars quan anaven a la presó, respecte als familiars de qualsevol altre pres. I com és de suposar, li van posar una fiança. I amb els diners "robats" que tenia als seus comptes, va poder pagar la milionada que li van posar de fiança. I com aquest, moltíssims més casos. Per exemple en Mario Conde, que va ser també una altra gran injustícia (**Montse G.**).

31. No és que la justícia no estigui bé, és que hi ha alguna cosa que no és al seu lloc. A mi, no em feia falta robar, perquè tinc pis, tinc cotxe, tinc una moto i tenia una feina molt bona. Però vaig tenir una recaiguda i em vaig enganxar a la cocaïna. I qui coneix realment el que és la cocaïna sap que és viciosa i que com més te'n poses, més. No em puc explicar per què em vaig llançar a robar. Fins i tot tinc remordiments de consciència i somio molt sovint el que vaig fer. Em sap greu fins per l'espant que va tenir la persona que vaig atracar. Per això, el jutge hauria de tenir en compte que jo no era al meu lloc. Hauria d'haver tingut compassió de mi i dels meus errors i haver dictat una condemna justa. No crec que existeixi la justícia (**Luci G.**).